

Dekrét o poslaní laikov

1 *Apoštolát laikov v najrôznejších formách a povolaniach závisí od ich životného spojenia s Kristom, ku ktorému boli privtelení sviatosťou krstu. Tým sa stali členmi Božieho ľudu a svojím spôsobom majú účasť na kňazskom, na prorockom a na kráľovskom Kristovom úrade¹.*

2 *Pod názvom laici sa tu rozumejú všetci veriaci v Krista okrem príslušníkov posvätného stavu a v Cirkvi schváleného rehoľného stavu².*

3 *Laickí veriaci nielen patria k Cirkvi, ale oni sú Cirkvou, stoja v prvých líniách jej života³. Ich činnosť je natoľko potrebná, že bez nej by ani apoštolát duchovných pastierov zväčša nemohol dosiahnuť plnú účinnosť⁴.*

4 *Pre laikov je vlastný a charakteristický svetský ráz. Žijú vo svete, venujú sa všetkým svetským povinnostiam a prácam každého druhu vo zvyčajných podmienkach rodinného a spoločenského života⁵. Cez svoje jedinečné poslanie vo svete sú spolupracovníkmi Stvoriteľa na celkovej premene stvorenia, svojím podielom prispievajú pri vytváraní „novej zeme a nového neba“.*

DUCHOVNÝ ŽIVOT

5 Laici ako plnoprávni členovia Božieho ľudu sú povolaní k plnosti kresťanského života, k dokonalosti v láske, teda ku svätosti⁶. Žitá svätosť má byť neodvolateľnou súčasťou života. Prejavuje sa úsilím o kvalitný duchovný život, ktorého podstatou je živé spoločenstvo s Kristom⁷.

6 Laici majú právo zvoliť si vlastnú formu duchovného života v súlade s náukou Cirkvi⁸.

7 Súčasťou duchovného života laikov je každodenná osobná modlitba a pravidelná účasť na nedeľných a na sviatočných bohoslužbách. Veľmi sa odporúča, aby sa usilovali o spoločnú modlitbu celej rodiny, podľa možností sa zúčastňovali na sv. omšiach a na rôznych pobožnostiach aj v týždni a čím častejšie prijímali sviatosti Cirkvi.

8 Dôležitým prostriedkom pre duchovný rast k zrelosti je trvalá formácia prejavujúca sa rôznymi spôsobmi. Ide o systematické vedenie zamerané na vnútorný osobný život viery a na aktívny kresťanský život v oblasti profesijnej a občianskej pôsobnosti⁹.

9 Do obsahu formácie zameranej na rôzne vekové skupiny, životné podmienky a úlohy patrí prehĺbovanie poznania Svätého písma, nauky Cirkvi a katechetické poučenie.

10 Zvlášť tí, ktorí sa natrvalo alebo určitý čas venujú zvláštnej službe Cirkvi, majú povinnosť primeranej formácie¹⁰. Od duchovných pastierov sa žiada, aby laikom ochotne sami poskytli alebo zabezpečili duchovnú formáciu.

¹ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Lumen gentium*, 31; *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 864.

² Por. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 900.

³ PIUS XII., Príhovor ku kardinálom 20.02.1946, cit. v JÁN PAVOL II., *Christifideles laici*, 9.

⁴ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Apostolicam actuositatem*, 10.

⁵ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Lumen gentium*, 31.

⁶ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Lumen gentium*, 40; JÁN PAVOL II., *Christifideles laici*, 16-17.

⁷ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Apostolicam actuositatem*, 4.

⁸ Por. *CIC*, kán. 214.

⁹ Por. ČBK, Plenárni snem Katolíckej cirkve v ČR, *Laici v dnešním světě*, 26.

¹⁰ Por. *CIC*, kán. 231 § 1.

11 Popri trvalej formácii majú mať veriaci laici možnosť zapojiť sa do vzdelávania dospelých, ktorým sa chápe rozšírenie biblických, katechetických a liturgických vedomostí, ako aj solídne poznanie sociálnej náuky. Rôzne programy, semináre, prednášky a kurzy vzdelávania dospelých sú iniciované a usmerňované komisiou pre laikov, hnutiami a komunitami za účinnej pomoci teologickej fakulty a iných vzdelávacích inštitúcií.

12 Vhodným začiatkom skutočne uvedomelého a dôsledného duchovného života sú duchovné cvičenia. Na exercície by mali nadväzovať ďalšie kroky: duchovné vedenie, spoločenstvo, zapojenie sa do života farnosti a pravidelné duchovné obnovy¹¹.

ÚČASŤ NA ŽIVOTE FARSKÉHO SPOLOČENSTVA

13 Veriaci laici sú vyzvaní k účinnejšej a tesnejšej spolupráci s duchovnými pastiermi v službe farskému spoločenstvu na jeho raste a životnosti. Preto nemôžu zostať iba pasívnym objektom pastoračnej starostlivosti, ale majú sa angažovať predovšetkým vo svojom farskom spoločenstve a podieľať sa na zodpovednosti za jeho život v jednote so svojimi kňazmi¹².

14 Pozitívnu úlohu na rozvoji farnosti majú farské rady – pastoračná a ekonomická, a tiež ďalšie zoskupenia veriacich či iní dobrovoľníci usilujúci sa o vzrast farského spoločenstva.

15 Duchovní pastieri nech uznávajú a napomáhajú vážnosti laikov a ich úlohy v Cirkvi, nech sú otvorení pre ich rozumné rady a s dôverou im zverujú úlohy v službách Cirkvi¹³. V tomto ohľade má nezastupiteľné miesto vzájomný rešpekt, komunikácia a plodný dialóg.

16 Laickí veriaci majú právo na slobodu, ktorá prislúcha všetkým občanom. Pri užívaní tejto slobody sa majú starať, aby ich činnosti boli preniknuté evanjeliovým duchom a pozorne počúvali náuku predkladanú magistériom Cirkvi. To, čo posvätní pastieri, reprezentujúci Krista ako učiteľia viery vyhlasujú alebo ako správcovia Cirkvi stanovujú, veriaci, vedomí si vlastnej zodpovednosti, sú povinní s kresťanskou poslušnosťou zachovávať¹⁴.

17 Spoločenstvo farnosti sa významne prejavuje pri slávení liturgie. Laici môžu pôsobiť ako lektori, žalmisti, organisti, členovia speváckeho zboru, miništranti. Starajú sa o posvätný priestor, posluhujú kňazovi, čítajú Božie slovo, prednášajú prosby, prinášajú obetné dary a v súlade s liturgickými predpismi vedú ľudové pobožnosti.

18 Činnej účasti laikov na liturgickom živote napomáhajú rôzne skupiny veriacich angažujúcich sa v liturgii a ich stretávanie sa s kňazmi vo farnosti s cieľom napomáhať príprave liturgických slávení a zapojiť do živšieho prežívania posvätného kultu ďalších veriacich.

19 Neordinovaný veriaci môže byť poverený diecéznym biskupom, aby vypomáhal pri podávaní svätého prijímania. Túto službu vykonáva vtedy, ak riadny rozdávatel' nie je prítomný alebo nemôže sám rozdávať z vážnych dôvodov, alebo ak je taký počet prijímajúcich, že by sa tým značne predĺžila bohoslužba.

20 Mimoriadnym rozdávatel'om sv. prijímania môže byť iba katolík, ktorý je čestný, má usporiadaný rodinný život, sám sa usiluje pravidelne prijímať sviatosti a mal by mať aspoň 23 rokov. Má zachovávať právne a liturgické predpisy a dobre poznať náuku Cirkvi o Eucharistii¹⁵.

¹¹ Por. ČBK, smernica *Duchovní péče o laiky působící v pastorační službě Církve*, str. 5.

¹² Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Lumen gentium*, 33; JÁN PAVOL II., *Christifideles laici*, 27.

¹³ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Lumen gentium*, 37.

¹⁴ Por. *CIC*, kán. 227 a 212 § 1.

¹⁵ Por. KONGREGÁCIA PRE LAIKOV a ďalšie, *Pokyny na riešenie niektorých otázok spolupráce laických veriacich, zameranej na kňazskú službu*, čl. 8; pozri tiež ACAC 4/1998.

21 Ďalším okruhom činnosti laikov je účasť na katechéze – školskej i farskej, vedenie biblických krúžkov, školy snúbencov a iných vzdelávacích programov.

22 V rámci kresťanskej služby blížnemu sa majú ochotne zapojiť do rozličných foriem pomoci rodinám, núdznym, nezamestnaným či poskytnúť svoje talenty pri riešení sociálnych problémov.

23 Veriaci konkrétnej farnosti sú svojou osobnou angažovanosťou, ochotou a hmotnou pomocou zodpovední za napĺňanie cieľov a úloh vlastných farskému spoločenstvu a za starostlivosť o vnútorný a vonkajší vzhľad svojich chrámov a farského majetku.

24 Farské spoločenstvo si má všímať a vážiť zaslúžilých laikov a navrhnuť ich diecéznemu biskupovi na ocenenie za ich aktívnu a nezištnú pomoc v prospech Cirkvi.

HNUTIA A KOMUNITY

25 Laici majú právo združovať sa do rôznych spoločenstiev (farských, celocirkevných, kultúrnych, vzdelávacích a podobne).

26 Kresťanskému spôsobu života v súčasnosti veľkou mierou napomáhajú rôzne hnutia a združenia laikov. V nich sa veriaci usilujú o vlastnú duchovnú formáciu v duchu spirituality hnutia, o prehĺbené chápanie Cirkvi ako spoločenstva, o dokonalejší život, o šírenie kresťanskej nauky alebo o iné formy apoštolátu, akými sú evanjelizácia, charitatívna činnosť, stabilita rodiny a oživovanie sveta kresťanským duchom. Tým prispievajú k životnosti Cirkvi a jej misionárskemu nadšeniu¹⁶.

27 Tieto hnutia pomáhajú formovať laikov k pravej nábožnosti pre súčasnú dobu a podmienky, v ktorých žijú. Svoju činnosť, pôsobenie a službu neuzatvárajú len pre štruktúry hnutia, ale napájajú sa na hierarchickú štruktúru Cirkvi. Usilujú sa byť prínosom pre farnosť, dekanát či diecézu, v ktorej pôsobia.

28 Kňazi vo farnosti majú prijať laické hnutia a rôzne komunity, ktoré sa vyznačujú známkami katolicity, majú ich podporovať a spolupracovať s nimi¹⁷.

29 Laické hnutia spolu s miestnymi kňazmi spolupracujú na jednote a na oživení farského spoločenstva, podieľajú sa na pastoračnom programe farnosti a arcidiecézy.

30 Lepšiemu a efektívnejšiemu zapojeniu laikov do života miestnej cirkvi, koordinácii rôznych aktivít v arcidiecéze a riešení otázok súvisiacich s apoštolátom laikov napomáhajú diecéznym biskupom menovaný kňaz pre apoštolát laikov a komisia pre laikov, hnutia a komunity, ktorá sa riadi vlastným štatútom¹⁸.

31 Aspoň raz v roku členovia hnutia v spolupráci s komisiou pre laikov, hnutia a komunity pripraví program – Deň laikov, v ktorom sa prejaví ich patričnosť k farnosti alebo arcidiecéze.

32 V niektorých farnostiach žijú aj komunity podľa rôznych stavov usilujúce sa o modlitbu a autentický život podľa evanjelia, o svedectvo Božej lásky ku každému človekovi¹⁹.

¹⁶ Por. JÁN PAVOL II., *Novo millennio ineunte*, 46.

¹⁷ Por. JÁN PAVOL II., *Christifideles laici*, 30; A. TKÁČ, „Čo je úlohou laických hnutí“, v Hnutie kresťanských rodín, (ed.), *Laické hnutia*, 5.

¹⁸ Por. KBS, Rada pre cirkevné hnutia a nové komunity, cit. v Hnutie kresťanských rodín, (ed.), *Laické hnutia*, 8-9; KBS, *Pastoračný a evanjelizačný plán*, 2.4.3.b.

¹⁹ Por. P. MURDZA, „Cirkevné hnutia a nové komunity“, v Hnutie kresťanských rodín, (ed.), *Laické hnutia*, 17.

UPROSTRED POZEMSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

33 Vlastným povoláním laikov je hľadať Božie kráľovstvo tým, že sa zaoberajú pozemskými záležitosťami, vykonávajú svoje zamestnanie v duchu evanjelia a svojim kresťanským životom vydávajú svedectvo o Kristovi v prostredí práce, kultúry, sociálnej a politickej činnosti²⁰. „Zachovávajú stanovené zákony obce, avšak prevyšujú ich svojim životom“²¹.

34 Nažívajú v čo najužšom spojení s ostatnými ľuďmi svojej doby, snažia sa pochopiť ich zmýšľanie a cítenie, dávajú do súladu civilizáciu s kresťanstvom²².

35 Ako zodpovední občania prinášajú evanjelium do spoločnosti, do jej kultúrneho, intelektuálneho, sociálneho, ekonomického a politického teritória a pracujú na obnove a budovaní ľudskejšieho sveta.

36 Predstavujú a zároveň ponúkajú kresťanský štýl života, ktorého súčasťou je náboženský, mravný a sociálny prístup a pohľad na svet. Takýto životný štýl zahŕňa v sebe všetky dôležité roviny skutočného života človeka dnešnej doby: manželstvo, rodinu, výchovu detí, sexualitu, priateľstvo, vzťah k práci, k majetku, ku kultúre, k prežívaniu nedele a voľného času, angažovanosť v politických a verejných veciach, solidaritu s menšinami, s chudobnými, chorými a podobne²³.

37 Vo svete kultúry a jej prostredníctvom rozvíjajú hodnoty ducha. Sú tvorcami kultúry takým spôsobom, aby zveľaďovala celú ľudskú osobnosť²⁴.

38 Ako svedkovia Kristovej blahozvesti očisťujú a povznášajú mravnosť, zúrodňujú a zdokonaľujú pekné vlohy svojho národa a doby²⁵. Práve tento rozmer – obnova osobných, rodinných, kultúrnych, národných a ďalších hodnôt – je predovšetkým na zodpovednosti veriacich laikov. Preto sa od nich právom očakáva aj zvláštna citlivosť pre etické aspekty vedy, zvlášť biológie, medicíny so zreteľom na kresťanskú kultúru života²⁶.

39 Významné a nenahraditeľné miesto v spoločnosti má výchova a vzdelanie. Úlohou laikov vo verejnom živote je starať sa o to, aby kresťanským rodičom bolo nielen garantované právo, ale aj skutočná možnosť výberu takého typu školy, ktorý je v súlade s ich svedomím a povinnosťou kresťanských rodičov.

40 Katolícki učitelia a vychovávatelia tak na cirkevných, ako aj štátnych školách, rešpektujú dôstojnosť každého jednotlivca a odlišnosť názorov v prístupe k žiakom, študentom a členom pedagogického zboru, nestrácajú zo zreteľa, že sú nositeľmi kresťanských hodnôt, zmyslu pre duchovný rozmer človeka a majú podiel na Kristovom učiteľskom poslaní.

41 Zvlášť naliehavou úlohou pre laikov je obrana vnútornej a vonkajšej slobody človeka. Obmedzovanie slobody neslúži kultúre života, ale kultúre smrti. Rozvoj a ochrana vnútornej a vonkajšej slobody sú nepredstaviteľné bez zodpovednosti voči absolútnej Božej autorite.

42 Kresťanský životný štýl v oblasti mravného života nemôže spočívať iba v dodržiavaní príkazov a zákonov,

²⁰ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Lumen gentium*, 31; KBS, *Pastoračný a evanjelizačný plán*, 2.4.2.

²¹ *List Diognétovi*, V.10.

²² Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Gaudium et spes*, 62.

²³ Por. ČBK, Plenárni sněm Katolíckej cirkve v ČR, *Laici v dnešním světě*, 43.

²⁴ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Gaudium et spes*, 53 a 55.

²⁵ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Gaudium et spes*, 58.

²⁶ Por. ČBK, Plenárni sněm Katolíckej cirkve v ČR, *Laici v dnešním světě*, 34.

ale predovšetkým v tvorivom prístupe k životu a v rozvážnom riešení jednotlivých životných situácií. Úsilie čo najlepšie porozumieť morálnej náuke Cirkvi a žiť v súlade s ňou, nemôže byť oddelené od zodpovednej starostlivosti za rozvoj a výchovu vlastného svedomia. Ved' predsa cez svedomie a cez učiteľský úrad Cirkvi zaznieva Boží hlas, ktorý určuje, čo je dobré a čo je zlé²⁷.

43 Kresťanskí laici majú byť tvorcami pokoja a spravodlivosti v politickom a v sociálnom živote, kde z vlastnej iniciatívy spolupracujú so svojimi spoluobčanmi, čím prispievajú k spoločnému dobru²⁸. Konkrétne cesty svojej angažovanosti na verejnom živote usmerňujú sociálnou náukou Cirkvi.

44 Kresťania svojou účasťou vo voľbách a voľbou politických strán s programom zlučiteľným s kresťanskou náukou a morálkou prispievajú k mravnej obrode spoločnosti a k vytváraniu takého politického smerovania a takých legislatívnych podmienok, ktoré prispievajú k spoločnému dobru²⁹.

45 Laickí veriaci sa nemajú obávať prevziať na seba politickú zodpovednosť, či už na úrovni komunálnej alebo celoštátnej, aby svojou účasťou na riadení a rozhodovaní, ako aj živým záujmom o veci verejné prispievali k vytváraniu spoločnosti a ovzdušiu, ktoré je priaznivé pre kresťanské hodnoty týkajúce sa ľudskej osoby, jej dôstojnosti, rodiny, výchovy, vzdelania, životného prostredia, sociálnej spravodlivosti, kultúr a podobne.

46 Kresťania podieľajúci sa na tvorbe zákonov majú povinnosť oponovať každému zákonu, ktorý by mal povahu útoku proti ľudskému životu, nesmú sa zúčastňovať na propagovaní myšlienok podporujúcich podobné zákony, alebo ich podporiť svojím hlasom³⁰.

47 Pri základných a neodvolateľných mravných požiadavkách si majú veriaci uvedomovať, že v hre je podstata mravného poriadku. Týka sa to zvlášť práva na život od počatia po jeho prirodzený koniec, ochrany a rozvoja rodiny založenej na monogamnom manželstve osôb rozličného pohlavia, garancie vzdelania podľa slobodného rozhodnutia rodičov, ochranu maloletých, právo na náboženskú slobodu, slobodu svedomia a sociálnu spravodlivosť³¹.

48 Členovia politických strán, ktoré sa hlásia ku kresťanstvu už svojím názvom by nemali robiť také kompromisy, ktoré by škodili svedectvu kresťanskej viery, či spôsobili stratu vnútornej morálnej integrity. Majú mať na zreteli záujmy veriacich a požiadavky prirodzeného mravného zákona.

49 Život v spoločnosti sa pre kresťana katolíka stáva výzvou, aby sa – primerane svojmu vzdelaniu a postaveniu – oboznámil so základnými zásadami katolíckej sociálnej nauky a aby sa zaujímal o to, ako sú tieto zásady rešpektované v programoch politických strán a v ich skutočnej politickej praxi.

STABILITA RODINY A OCHRANA JEJ HODNÔT

²⁷ Por. ČBK, Plenárny snem Katolíckej cirkve v ČR, *Laici v dnešním světě*, 46-50.

²⁸ Por. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 2442.

²⁹ Por. KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY, *Doktrinálne usmernenie o niektorých otázkach angažovania a postojov katolíkov v politickom živote*, 1.

³⁰ Por. JÁN PAVOL II., *Evangelium vitae*, 73; KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY, *Doktrinálne usmernenie o niektorých otázkach angažovania a postojov katolíkov v politickom živote*, 4.

³¹ Por. KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY, *Doktrinálne usmernenie o niektorých otázkach angažovania a postojov katolíkov v politickom živote*, 4.8.

50 Posvätnosť manželstva a stabilita rodiny stoja v strede záujmu laikov. Tento záujem sa prejavuje nielen investovaním do vzťahov vo vlastnej rodine či obetavou výchovou detí, ale tiež záujmom, podporou a dobrovoľnou angažovanosťou v prorodinných organizáciách, v rozličných projektoch zameraných na dobro rodiny, v oblasti politiky, v rozhodnutiach štátnej správy, na poli vzdelania a masmédií.

51 Prorodinná angažovanosť a ochrana rodinných hodnôt na verejnosti sú jedným zo základných prejavov misijnej práce a novej evanjelizácie, ktorou veriaci laici posväcujú seba a súčasný svet.

Dekret o poslaní laikov
schvaľujem a nariaďujem jeho zverejnenie
pre dobro Košickej arcidiecézy.
V Košiciach, dňa 25. novembra 2006
✠ Mons. Alojz Tkáč, arcibiskup-metropolita